

Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ... ՈՐՊԵՍ ՉԻ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԱԶ ԶԴԱՌՆԱՅ

Posted on September 4, 2013 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Յարուբ Տեր Դաւիթեան, Լոս Անճելըս, 4 Սեպտեմբեր 2013

Օգոստոս 1, 2013ի արշալոյսը աւետեց ոչ միայն Լոս օրուան մը սկիզբը, այլ նաեւ կեանքիս Լոս Կալիֆորնիանի մը սկիզբը՝ իրականացումովը տարիներո՛ւ փայփայած կարեւոր երազներես մեկուն: Եւ ի՛նչ նշանակալից սկիզբ, որ ծնունդ կ'առնէր այն մեկնակետէն ուրկէ սկսաւ արդի աշխարհի պատմութիւնը՝ մեր սրբազան լերան՝ Արարատի գագաթէն: Եւ ի՛նչ երախտագիտութիւն առ Աստուած, ի՛նչ գոհունակութիւն, որ այդ սկիզբը կը տօնախմբէի զաւկիս՝ Ռազմիկին ու խումբ մը բարեկամներուս հետ:

Յարուբ Տեր Դաւիթեան, Լոս Անճելըս, 4 Սեպտեմբեր 2013

Օգոստոս 1, 2013ի արշալոյսը աւետեց ոչ միայն Լոս օրուան մը սկիզբը, այլ նաեւ կեանքիս Լոս Կալիֆորնիանի մը սկիզբը՝ իրականացումովը տարիներո՛ւ փայփայած կարեւոր երազներես մեկուն: Եւ ի՛նչ նշանակալից սկիզբ, որ ծնունդ կ'առնէր այն մեկնակետէն ուրկէ սկսաւ արդի աշխարհի պատմութիւնը՝ մեր սրբազան լերան՝ Արարատի գագաթէն: Եւ ի՛նչ երախտագիտութիւն առ Աստուած, ի՛նչ գոհունակութիւն, որ այդ սկիզբը կը տօնախմբէի զաւկիս՝ Ռազմիկին ու խումբ մը բարեկամներուս հետ:

Արարատէն վերադարձես, բայց մանաւանդ «Մասիս»ի մէջ լոյս տեսած նկարես ետք, հարազատներ ու բարեկամներ կը պնդէին, որ ապրումներս անմիջապէս թուղթին յանձնեմ: Այս յօդուածով իրենց կ'ընդառաջեմ: Բայց հաւանաբար քիչ մը յուսախաբ ընեմ զիրենք, որովհետեւ Արարատի գագաթը նուաճած ըլլալու ապրումներես աւելի, այս պահուն իմ մէջ կը գերակշռեն համազգային մտահոգութիւններ, որոնք պարտք կը զգամ բաժնել ընթերցողներուս հետ: Ուղեւորութեանս առաջին ինը օրերը, որոնք զիս տարին Լոս Անճելըսէն Երեւան, Ախալցխա, Կարս, Անի, Պայագիտ, Արարատի կատար, Վան ու Ախթամար, բոլորովին տարբեր ապրումներ յառաջացուցին իմ մէջ, քան մնացեալ ուրք օրերը, որոնք անցուցի Հայաստանի մէջ: Այդ ուրք օրերու ականատեսի վկայութիւններս եւ ունեցած խօսակցութիւններս հայրենակիցներուս հետ, փաստեցին առկայութիւնը ահազանգային իրավիճակի մը, որ ո՛չ գերեալ Արարատի եւ ո՛չ ալ ազատ Արագածի կատարները նուաճած ըլլալու ապրումներս կրնային սքօղել: Իրավիճակ մը՝ որու ահաւորութիւնը պետք է մտահոգէ ամէն մէկ սրտցաւ հայ, ընթացք տայ համազգային հրապարակային անկեղծ ու անշահախնդիր քննարկումներու եւ բոլորս մղէ լուծման եղանակներու եւ դարմաններու անմիջական որոնման: Այս մտահոգութիւնն է, որ զիս կը ստիպէ առաջին հերթին խորհրդածելու ուղեւորութեանս երկրորդ մասին՝ այն իրականութեան որ մեր ձեռքին է, ու ապա միայն առաջին մասին՝ երազ դարձած իրականութեան, որ ձեռքէ տուինք մօտ հարիւրամեակ մը առաջ:

Նախ պարզենք մեր մտահոգութեանց տուն տուող գլխաւոր երեք պատճառներ միայն: Թեւեւ նախկինի մէջ բարձրաձայնած ենք այդ մասին, սակայն անոնց հրատապութիւնը

պետք է ստիպել բոլորս, լուծման գործնական քայլեր առաջադրելու: Հոսկէ կու գայ մեր խորագիրը՝ «Ի՛նչ ընել»:

Ա. Ահագնացող Արտագաղթը

Անկարելի է այլևս ուրանալ կամ անտեսել մե անկախութեան եւ նոյնիսկ գոյութեան սպառնացող այն ահաւոր վտանգները, որոնք հետեւանքն են Հայաստանէն ահագնացող արտագաղթին: Ի՛նչ անկախութիւն, երբ հայրենիքը կիսով կը դատարկուի ու կը զրկուի իր գոյութեան կռուան զաւակներէն: Ասոր գլխաւոր պատճառը յստակ է՝ երկրէն ներս տիրող անտառային օրէնքի կիրարկումն ու անոր հետեւանք անարդարութեանց շարանը:

Երբ նախարարներու կամ օլիկարխներու «իւրայինները» կը ստիպեն մանր ձեռնարկատերին, իր օրապահիկէն բաժին հանել իրենց, ի գին սպառնալիքներու եւ վնասներու, ապա այդ ձեռնարկատերը ճառահատ կը փակէ իր ձեռնարկը ու կը բռնէ գաղթի ճամբան: Ան փորձով գիտէ, որ անօգուտ է հայրենի դատարաններէն արդարութիւն ակնկալելը, երբ արդարամիտ դատաւորներ գործէ կ'արձակուին ու նոյնիսկ Եւրոդատարանի մէջ շահուած դատերը կ'անտեսուին:

Երբ դասախօսը ճնշումի կ'ենթարկուի, որովհետեւ կը մերժէ «ազդեցիկ»ի մը անարժան զակին բարձր նիշ տալ, ապա իր կոչումին արժանապատուութեան նախանձախնդիր անձը չի կրնար տանիլ այս իրավիճակը ու երկիրը կը կորսնցնէ ապագայ սերունջը պատրաստող արժանաւոր դաստիարակներ:

Երբ իրենց տուներու բակի, որ ծրագրուած է որպէս խաղավայր ծառայելու երեխաներու առողջ աճման, «ազդեցիկ»ի մը կողմէ բռնագրաւուելուն ու ինքնաշարժի լուացման կայանի մը եւ կամ անօրինական շինարարութեան մը վերածուելու դէմ բողոքի ելլողները կը խոշտանգուին ու կը բանտարկուին, ապա անոնք իրենց ապագան տարբեր երկրի ու միջավայրի մէջ կ'ուզեն կերտել:

Երբ տիրող անարդարութեանց դէմ բողոքի իր ձայնը բարձրացնող ու ամէն սպառնալիքի դիմաց անկոտրում կամք ցուցաբերող քաղաքացիին հարազատները, իշխանութեան կողմէ ճնշումի կ'ենթարկուին «կարգի բերելու» իրենց հարազատը, ի գին սպառնալիքներու ու տուժումներու, ապա անոնց առջեւ քիչ մը ակելիով բացած կ'ըլլան արտագաղթի ճամբան:

Տասնեակէ մը ակելի անգամներ, երբ «թաքսի» վարորդներու հարց տուի թէ անցած մի քանի տարիներու հետ բաղդատած, այս տարի ի՛նչպէս կը զգան, բոլորի պատասխանն ալ «ակելի վատ» էր: Բացայայտ է, որ հարցը չի սահմանափակուիր միայն տնտեսական մտահոգութիւններով, այլ նաեւ հոգեմտաւոր արժէքներու անկման պատճառած հետեւանքներով: Երբ չկայ խղճամիտ մօտեցում նոյնիսկ հոն՝ Հայ Եկեղեցիին մէջ, որու կոչումներէն մին ժողովուրդի խիղճը ըլլալն է, ապա այդ ժողովուրդը խոցելի կը դառնայ ամէն տեսակի վտանգներու: Տիրահռչակ

բարձրաստիճան հոգեւորականներու, իրենց կոչումին բոլորովին անյարիր վարքն ու սանձարձակ գործունեութիւնը, կարեւոր պատճառներէն մին է այս բարոյալքման մթնոլորտի տարածման ու անոր հետեւանքներուն:

Բ. Ահազնացող Արտաքին Պարտքը

Հայաստանէն ահազնացող արտագաղթին հետ, կ'ահազնանայ նաեւ անոր արտաքին պարտքը, ծանրաբեռնելով ապագայ սերունդները ի շահ իշխանութիւնը գրաւած նոյն վաշխառուներուն, որոնք պատճառ կը դառնան երկրի դատարկման:

1998 թուին Հայաստանի կառավարութեան/հանրային արտաքին պարտքը կը կազմէր \$787 Միլիոն: 2008ին այն աճած էր \$1.58 Պիլիոնի, իսկ այս տարուան դրութեամբ ուռճացած է \$3.93 Պիլիոնի (չհաշուած յաւելեալ \$3.95 Պիլիոնի սեպհական պարտքը):

Կը տեսնէ՞ք հակասականութիւնը Սերժ Սարգսեանի 2008ին ջատագոված «Յառաջ Հայաստան» լոզունգին: Կը սահմոյկիք մտածել, թէ հինգ տարիէն ո՞ր կրնայ յանգիլ այս տարուան նախագահական ընտրութիւններուն իր ջատագոված «Ապահով Հայաստան»ը: Իր նախորդի՝ Ռոպերթ Զոչարեանի իշխանութեան տարիները, մեր յօդուածներէն մէկուն խորագրով, որակած էինք «Վատնուած Տասնամեակը»: Դարձեալ կը սահմոյկիք մտածել, թէ ի՞նչպիսի բնութագրում պիտի տանք Սերժ Սարգսեանի իշխանութեան տարիներուն, եթէ անիկա շարունակուի ընթանալ անցած հինգ տարիներու ուղիով:

Ահազնացող արտաքին պարտքի առնչութեամբ, զանազան խաւերէ ու շրջանակներէ կը լսենք տարօրինակ մեկնաբանութիւն մը, որ իբր թէ եթէ Հայաստանի բնակչութեան թիւը մէկ միլիոնէն վար իյնայ, ապա այդ պարտքը պիտի ներուի ու չեղեալ յայտարարուի: Ասիկա ոչ միայն մեծ ՍՈՒՏ մըն է, այլ կը մատնէ զայն տարածողներու չարակամութիւնը՝ բնակչութեան կորուստի դիմաց նիւթական շահ ապահովելու պատրանքը:

Գ. Ահազնացող Բնապահպանական Աղետը

Կարծէք բաւարար չէին ահազնացող արտագաղթի ու արտաքին պարտքի չարիքները, որոնք կը դատարկեն երկիրն ու կը ծանրաբեռնեն ապագայ սերունդները, անոնց վրայ կ'աւելնայ ընդերկրեայ հանքերու սանձարձակ շահագործման պատճառաւ, ապագայ սերունդներու առողջութեան սպառնացող վտանգները: Հայաստանի ընդերքի հարստութեան անխիղճ «սեփականաշնորհման» որպէս արդիւնք, անոր տէր դարձած վաշխառուները,

իրենց անմիջական շահին հետամուտ, կ'անտեսեն հեռակայ վնասները, որ այդ հանքերու սանձարձակ ու անօրէն շահագործումը կը պատճառէ ժողովուրդին: Հանքերու արտահանման համար գործածուած թունաւոր նիւթերը կ'երթան խառնուելու որոգման ջրերու եւ ստորգետնեայ ջրամբարներու հետ, թունաւորելով ոչ

միայն երկրի արժանավայրերն ու բուսականութիւնը, այլ նաեւ անոնցմէ սնուող անասուններ ու մարդիկ: Աւելին, անտառային տարածքներու բռնաբարումը, հիտրոկայաններու սանձարձակ կառուցումը, Երեւանի կեդրոնի պեթոնապատումը եւ այլ անիրաւութիւններու հեռակայ վնասներու անտեսումը, վստահաբար պիտի յանգի ահաւոր հետեւանքներու, ի հեճուկս երկրի ու ժողովուրդի ապահովութեան:

Ի՞նչ Ընել

Դժբախտաբար ժողովրդային մակարդակի վրայ ըմբռնուած մեր վերելի մտահոգութիւնները, մեծաւ մասամբ կ'անտեսուին ղեկավար դիրքերու վրայ գտնուողներու կողմէ, ըլլան անոնք քաղաքական, կրօնական, բարեսիրական թէ այլ, Հայաստանի թէ Սփիւռքի տարածքին: Կարծէք անոնք Պոլսոյ ամիրայական ու քաղքենի դասակարգը ըլլային, որոնք իրենց անձնական շահերուն հետամուտ, կ'անտեսէին տեղի պարզ ժողովուրդին ու գաւառներու հայութեան ահազանգները, կարծելով թէ իրենք անհասանելի են անոնց սպառնացող վտանգներէն ու գալիք արհաւիրքէն: Անոնց այս անտարբեր մօտեցման շարունակութիւնը պետք է հրահրէ անհրաժեշտութիւնը հետեւեալ քայլերուն.

ա.- Անյապաղ, ամէն առթիւ հրապարակաւ բողոքել եւ ընդդիմանալ կատարուող անիրաւութեանց դէմ, դիմակազերծել պատասխանատուները եւ ի յարկի պարագային իրաւական հետապնդման ենթարկել զանոնք:

բ.- Կազմակերպել միջոցառումներ, նիւթապէս թէ բարոյապէս թիկունք կանգնելու այն անձերուն եւ կազմակերպութիւններուն, որոնք Հայաստանի տարածքին կը պայքարին յանուն երկրի ու ժողովուրդի շահերուն եւ ընդդէմ զանոնք շահագործողներուն:

գ.- Չարկ տալ Հայաստանի մէջ ծաւալող ժողովրդային անհնազանդութեան շարժումներուն: Եթէ Մահաթմա Կանտիներու, Մարթին Լուտեր Քինկերու եւ Նելսըն Մանտելաներու նմանները մտահոգ ըլլային միայն իրենց սեփական բարեկեցութեամբ ու կեանքի ապահովութեամբ, ապա անոնց յաջորդած սերունդները տակաւին պիտի տուայտէին գաղութատիրութեան, մարդկային իրաւազրկութեան եւ ցեղապաշտութեան ճիրաններուն մէջ:

դ.- Կազմակերպել հայութեան ապագայով սրտցաւ եւ մտահոգ հայերու համագգային համախմբում մը Երեւանի մէջ, 2014ի ամռան ամիսներէն մէկուն ընթացքին, գլխաւոր օրակարգ ունենալով՝ Սփիւռքի ՉՕՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ, հայրենի հողի վրայ ծաւալող ժողովրդային անհնազանդութեան շարժումներուն:

Կարելի չէ անտարբեր ու ձեռնաձալ մնալ, ի տես հայութեան սպառնացող վերելի չարիքներուն: Կարելի չէ ակնկալել, որ Հայաստանի ու մանաւանդ Սփիւռքի տարածքին, մեր գաւակներն ու նորահաս սերունդները պիտի կարենան պահել իրենց հայկական ինքնութիւնը, ի տես մեր սերունդի անտարբեր ու ամուլ կեցուածքին: Կարելի չէ հայ ինքնութեան գիտակցութիւնը ունենալ ու չընդվզիլ այս բոլոր անիրաւութեանց դէմ եւ

չփորձել առաջքը առնել սպասուող աղետներուն:

Գերեալ Արարատի ու Արեւմտեան Հայաստանի ճակատագիրը պէտք է զգաստացնէ մեզ, անյապաղ դիմելու գործնական քայլերու, ՈՐՊԵՍՉԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ ԱԼ ՉԴԱՌՆԱՅ ԵՐԱԶ:

